

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 538 din 29 iulie 2011

HOTĂRÂREA
din 8 martie 2011,
definitivă la 8 iunie 2011
în Cauza Colegiul Consilierilor Juridici Argeș împotriva României
(Cererea nr. 2.162/05)

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Colegiul Consilierilor Juridici Argeș împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Corneliu Bîrsan, Alvina Gyulumyan, Ján Šikuta, Luis López Guerra, Nona Tsotsoria, Mihai Poalelungi, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 8 februarie 2011,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 2.162/05, introdusă împotriva României, prin care Colegiul Consilierilor Juridici Argeș a sesizat Curtea la data de 21 decembrie 2004, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de domnul Victor Horia Panduru, consilier juridic în Pitești. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul pretinde că refuzul instanțelor naționale de a îl înscrie ca asociație era nejustificat și încălca dreptul de asociere.

4. La data de 31 august 2009, președintele Secției a III-a a hotărât să comunice Guvernului cererea de înscriere a reclamantului ca asociație. Întemeindu-se pe dispozițiile art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul vor fi examinate împreună. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații pe fond (art. 59 § 1).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul este o asociație din Pitești (județul Argeș), a cărei înscriere ca asociație profesională a fost refuzată prin Hotărârea definitivă pronunțată de Tribunalul Argeș la data de 4 octombrie 2004. Numele său în română este Colegiul Consilierilor Juridici Argeș. Cererea a fost introdusă, în numele său, de domnul Victor Horia Panduru, președintele asociației.

6. La data de 8 decembrie 2003, Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic a intrat în vigoare. Aceasta a permis consilierilor juridici să formeze asociații profesionale și a stabilit un termen de 90 de zile de la intrarea sa în vigoare pentru înființarea respectivelor asociații profesionale și pentru adoptarea statutului lor. Aceasta a intrat în vigoare la 3 zile de la publicarea sa în Monitorul Oficial al României, Partea I, din 5 decembrie 2003.

7. La data de 6 ianuarie 2004 a avut loc adunarea constitutivă a asociației reclamante. La aceeași dată a fost adoptat statutul său.

8. La data de 14 ianuarie 2004, reclamantul a solicitat avizul Ministerului Justiției, cerut de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, în forma în vigoare la momentul respectiv. La data de 21 ianuarie 2004, Ministerul Justiției a emis un aviz favorabil cu privire la statutul reclamantului, făcând trimitere, în special, la scopul asociației descris la art. 6 și 7. Art. 6 prevedea că scopul asociației îl reprezenta organizarea și funcționarea unitară a profesiei de consilier juridic în județul Argeș și promovarea principiului conform căruia această profesie are un loc complementar în cadrul sistemului judiciar național. În plus, art. 7 din statut prevedea că scopul asociației îl reprezenta „protejarea și promovarea drepturilor membrilor săi, [...] cu privire la o practică curentă a profesiei de apărare și promovare a drepturilor și libertăților entităților juridice, ale autorităților și instituțiilor publice, precum și ale persoanelor particulare în relațiile lor cu instituțiile judiciare [...]”.

9. La data de 4 februarie 2004, reclamantul a introdus o cerere la Judecătoria Pitești prin care solicita înscrierea sa în Registrul asociațiilor și fundațiilor ținut de respectiva instanță. Prin Încheierea dată în camera de consiliu la 9 februarie 2004, instanța a admis cererea și a dispus înscrierea reclamantului în registru. Încheierea prevedea și faptul că parchetul putea introduce apel în termen de 5 zile de la notificare.

10. Parchetul și Baroul Argeș au introdus apel împotriva acestei decizii. Uniunea Națională a Barourilor din România a intervenit în proces în interesul Baroului Argeș.

11. În apel, procurorul a susținut că, aprobând scopurile stipulate în statutul asociației, încheierea din data de 9 februarie 2004 a încălcat art. 4 și 10 din Legea nr. 514/2003, în măsura în care îi permiteau reclamantului apărarea și promovarea drepturilor persoanelor fizice, în timp ce doar avocații aveau dreptul de a reprezenta sau asista persoanele fizice în relațiile lor cu instituțiile judiciare. De asemenea, procurorul a criticat art. 20 alin. (3) lit. j) din statut, care i-a permis consiliului colegiului să emită un aviz cu privire la înființarea, în raza sa, a societăților ce furnizează consultanță, asistență și reprezentare juridică, precum și să soluționeze reclamațiile privind onorariile consilierilor juridici ce activează în regim de liberă practică. De asemenea, procurorul a contestat art. 20 alin. (3) lit. l), care îi permitea consiliului colegiului să organizeze concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de consilier juridic, să stabilească fișa postului și să sesizeze comisia de disciplină cu orice caz de malpraxis din partea consilierilor juridici.

12. Uniunea Națională a Barourilor din România a susținut argumentele procurorului.

13. La data de 24 februarie 2004, reclamantul a organizat o adunare generală extraordinară și a adoptat un protocol adițional la statut, în care a modificat art. 7 prin eliminarea referinței la reprezentarea persoanelor fizice. De asemenea, acesta a eliminat complet art. 20 alin. (3) lit. j) și a modificat art. 20 alin. (3) lit. l) prin limitarea sarcinilor consiliului colegiului de a oferi informații cu privire la erorile profesionale ale consilierilor juridici.

14. La data de 27 februarie 2004, reclamantul a introdus o cerere la Judecătoria Pitești, prin care solicita înscrierea modificărilor. Prin Încheierea din 1 martie 2004, emisă în camera de consiliu, instanța a dispus înscrierea acestor modificări. Potrivit informațiilor prezentate de Guvern, reiese că a fost formulat recurs împotriva acestei încheieri și că o hotărâre definitivă a fost pronunțată la data de 2 decembrie 2004. Nicio copie a hotărârii din recurs nu a fost depusă la dosarul cauzei.

15. Pe parcursul judecării recursului introdus de procuror și de Uniunea Națională a Barourilor din România împotriva Încheierii din 9 februarie 2004, reclamantul a susținut că acesta a devenit fără obiect după adoptarea protocolului adițional la statutul său. Acesta susținea că singurul motiv de recurs îl putea reprezenta o modificare adusă Încheierii din 9 februarie 2004.

16. La data de 4 octombrie 2004, Tribunalul Argeș a admis recursul procurorului prin hotărâre definitivă, a modificat Încheierea din data de 9 februarie 2004 și a respins cererea reclamantului de înscriere. Instanța a considerat că, în conformitate cu art. 6 și 15 din Legea nr. 514/2003, activitatea profesională a unui consilier juridic poate fi desfășurată doar în cadrul entității juridice pentru care a lucrat, excluzând astfel posibilitatea de reprezentare a intereselor persoanelor particulare. De asemenea, acesta a considerat că art. 10 lit. a) din respectiva lege prevedea că profesia de consilier juridic era incompatibilă cu cea de avocat. Apoi, acesta a susținut că consilierii juridici puteau fi numiți sau angajați în conformitate cu dispozițiile respectivei legi; prin urmare, aceștia nu puteau îndeplini funcțiile specifice celor ale unui avocat.

17. De asemenea, instanța a susținut faptul că dispozițiile art. 20 alin. (3) lit. j) din statutul reclamantului erau contrare art. 1 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care prevedea că doar avocații pot oferi un exercițiu liberal al activităților de consultanță, asistență și reprezentare juridică. Instanța de apel a considerat că aceste aspecte de nelegalitate au fost recunoscute și de reclamant, care susține că le-a eliminat prin adoptarea unui protocol adițional la statutul său. Cu toate acestea, adoptarea protocolului adițional nu putea valida Încheierea din 9 februarie 2004, având în vedere că respectiva decizie a ținut seama de situația existentă la momentul la care a fost pronunțată.

II. Dreptul și practica interne relevante

18. Art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații prevede că judecătorul însărcinat cu verificarea legalității cererii de înscriere și a documentelor doveditoare trebuie să verifice cererea în termen de 3 zile de la data depunerii sale. Dacă, în termenul fixat, judecătorul stabilește că documentele prezentate nu sunt conforme cerințelor legale, reprezentantul asociațiilor este citat în camera de consiliu și i se acordă o săptămână pentru remedierea acestor neregularități. La expirarea termenului, dacă judecătorul stabilește că neregularitățile au fost remediate, el va lua act de aceasta prin încheiere și va dispune înscrierea asociației în Registrul asociațiilor și fundațiilor. Art. 12 prevede că înscrierea unei asociații în Registrul asociațiilor și fundațiilor se efectuează doar în ziua rămânerii irevocabile a încheierii de admitere. Art. 33 din același document prevede că orice modificare a statutului asociației care a dobândit personalitate juridică și a fost înscrisă legal trebuie înscrisă în Registrul asociațiilor și fundațiilor, conform unei proceduri similare celei de înscriere ca asociație.

19. Aceeași ordonanță prevede că o asociație poate fi dizolvată printr-o hotărâre judecătorească dacă scopul său se dovedește ilicit sau contrar ordinii publice.

20. Alte dispoziții relevante ale Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 sunt citate în hotărârea Bozgan împotriva României (nr. 35.097/02, pct. 11, 11 octombrie 2007).

21. Dispozițiile relevante din Legea nr. 514/2003 stabilesc după cum urmează:

Articolul 4

„Consilierul juridic în activitatea sa asigură consultanță și reprezentarea autorității sau instituției publice în serviciul căreia se află ori a persoanei juridice cu care are raporturi de muncă, apără drepturile și interesele legitime ale acestora în raporturile lor cu autoritățile publice, instituțiile de orice natură, precum și cu orice persoană juridică sau fizică, română sau străină; în condițiile legii și ale regulamentelor specifice unității, avizează și contrasemnează actele cu caracter juridic.”

„**Art. 5** - Consilierii juridici pot constitui asociații profesionale în scopul apărării și promovării intereselor profesionale, în condițiile legii privind asocierea și constituirea persoanelor juridice. [...]”

„**Art. 10** - Exerțarea profesiei de consilier juridic este incompatibilă cu:

a)calitatea de avocat;[...] ”

„**Art. 20** - (1) În condițiile prevăzute la art. 5, consilierii juridici se pot asocia în structuri județene, pe ramuri sau domenii de activitate, potrivit intereselor profesionale, și, după caz, la nivel național, cu respectarea legii privind asociațiile și fundațiile.

(2) Formele de asociere și organizare la nivel județean și la nivel național sunt stabilite prin statutul asociației [...].

(3) Constituirea asocierilor profesionale are la bază principiile constituționale ale dreptului de asociere și reglementările legale privind asocierea și constituirea de persoane juridice. [...] ”

„**Art. 25** - (1) Asociațiile profesionale se vor înființa și statutele acestora se vor adopta în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 11 din Convenție

22. Reclamantul s-a plâns de refuzul instanțelor naționale de a-l înscrie ca asociație. De asemenea, acesta s-a plâns de faptul că a fost lipsit de posibilitatea de a solicita din nou înscrierea, cu șanse de succes, ținând seama de faptul că, până la respingerea cererii de înscriere, termenul pentru înființarea unei astfel de asociații profesionale a expirat. Acesta a invocat art. 11 din Convenție, formulat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și de asociere, inclusiv a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

A. Cu privire la admisibilitate

23. Guvernul a invocat excepția de inadmisibilitate, susținând că reclamantul nu era o entitate cu personalitate juridică care să poată sta în mod legal în justiție. În acest sens, Guvernul a subliniat faptul că cererea reclamantului de a-l înscrie ca asociație a fost respinsă și, prin urmare, reclamantul nu avea personalitate juridică.

24. În replică, reclamantul a susținut că fondul capătului său de cerere îl reprezintă tocmai refuzul autorităților de a-l înscrie ca asociație și de a obține astfel personalitate juridică.

25. Curtea reiterează faptul că termenul de „victimă” în contextul art. 34 din Convenție denotă persoana afectată direct de actul sau omisiunea în cauză (a se vedea *Lüdi împotriva*

Elveției, 15 iunie 1992, pct. 34, seria A nr. 238). Prin urmare, condițiile care se aplică cererilor individuale conform Convenției nu sunt neapărat aceleași cu criteriile naționale referitoare la locus standi în justiție. Legislația națională în materie poate avea scopuri diferite de cele prevăzute la art. 34 și, chiar dacă uneori aceste scopuri pot fi similare, acest lucru nu este întotdeauna necesar. Într-adevăr, obiectul care stă la baza mecanismului Convenției este de a oferi o protecție eficientă și practică celor afectați personal de încălcările drepturilor fundamentale ale omului [a se vedea *Velikova împotriva Bulgariei* (dec.), nr. 41.488/98, CEDO 1999-V (fragmente)].

26. În cazul în care s-ar accepta argumentele Guvernului, Curtea nu și-ar putea exercita controlul de legalitate în cazul deciziilor atacate în ceea ce privește pretensele încălcări ale drepturilor reclamantului conform art. 11 din Convenție, capetele de cerere pe care membrii individuali ai reclamantului le-ar putea invoca în fața Curții fiind diferite de cea invocată de reclamant în prezenta cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Mișcarea Producătorilor Agricoli pentru Drepturile Omului împotriva României*, nr. 34.461/02, pct. 32-35, 22 iulie 2008). În același timp, Curtea amintește faptul că a declarat deja ca admisibile cererile introduse de un partid politic sau o asociație ale căror înscrieri au fost refuzate de autoritățile naționale și care nu existau din perspectiva legislației interne [a se vedea, de exemplu, *Partidul Comuniștilor (Nepeceriști) și Ungureanu împotriva României*, nr. 46.626/99 (dec.), 16 decembrie 2003, și *The United Macedonian Organisation Ilinden and Others împotriva Bulgariei*, nr. 59.491/00, (dec.), 9 septembrie 2004].

27. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea consideră că asociația reclamantă se poate pretinde victima încălcărilor reclamate în sensul art. 34 din Convenție. Pentru a stabili dacă aceasta a fost într-adevăr o victimă, trebuie examinat fondul afirmațiilor sale.

28. De asemenea, Curtea ia act de faptul că plângerea sa nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 din Convenție și că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

29. Recunoscând că refuzul de înscriere a reclamantului ca asociație putea fi interpretat ca o încălcare a dreptului său de asociere, Guvernul consideră totuși că această încălcare era prevăzută de lege, urmarea un scop legitim și era necesară într-o societate democratică. În acest sens, Guvernul a făcut trimitere la Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, conform căreia, dacă nu sunt îndeplinite cerințele legale pentru înființarea unei asociații, cererea de înscriere este refuzată. Refuzul de înscriere a asociației reclamante în prezenta cauză avea scopul legitim de apărare a ordinii publice și a drepturilor și libertăților celorlalți, în special a drepturilor celor care apelează la serviciile avocaților pentru reprezentarea intereselor lor.

De asemenea, Guvernul a considerat că s-a ajuns la un echilibru corect între dreptul de asociere al reclamantului și interesul general în păstrarea ordinii publice. În acest sens, el a

precizat faptul că statutul reclamantului prezenta drept unul dintre scopurile sale protecția și promovarea drepturilor particularilor în relațiile lor cu autoritățile publice. Acest scop era contrar Legii nr. 51/1995 care interzice înființarea de barouri și practicarea profesiei de avocat în afara Uniunii Naționale a Barourilor din România. Același scop era contrar și art. 10 din Legea nr. 514/2003 care reglementa profesia de consilier juridic. De asemenea, Guvernul a arătat că activitatea de consilier juridic putea fi desfășurată doar ca parte a unei relații de serviciu și nu constituia o profesie liberală. Acesta a furnizat la dosar o copie a deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție din 12 iunie 2006. Respectiva decizie, care avea scopul de a armoniza legislația divergentă a instanțelor interne, stabilește că profesia de consilier juridic nu este o profesie liberală și, prin urmare, nu poate fi practică ca activitate comercială, ci doar în cadrul unui contract de muncă.

În ceea ce privește argumentul reclamantului conform căruia acesta și-a schimbat statutul, Guvernul a afirmat că respectiva modificare a fost făcută după emiterea Încheierii din data de 9 februarie 2004 și, având în vedere faptul că recursul viza respectiva hotărâre, modificările ulterioare nu puteau fi luate în considerare. Apoi, acesta a susținut că, în orice caz, modificările aduse statutului nu vizau toate articolele criticate în recurs.

În sfârșit, Guvernul a adăugat că persoanele care doreau să devină membri ai asociației reclamante se puteau totuși afilia altor asociații de consilieri juridici.

30. Reclamantul a susținut că Ministerul Justiției și judecătoria au admis cererea sa de înscriere și nu au identificat niciun impediment în ceea ce privește înscrierea. După cunoașterea motivelor de recurs prezentate de procuror și pentru a evita orice problemă posibilă, acesta a modificat imediat dispozițiile statutului în litigiu, iar aceste modificări au fost aprobate și prin Încheierea judecătoriai din data de 1 martie 2004, anterior admiterii recursului. Acesta a considerat că, în lumina modificărilor aduse statutului, recursul a rămas fără obiect și trebuia respins.

În ceea ce privește trimiterea Guvernului la decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție care a armonizat practicile divergente ale instanțelor interne cu privire la profesia de consilier juridic, reclamantul a subliniat faptul că decizia viza dreptul de a înființa societăți comerciale, și nu dreptul de a înființa asociații, care sunt organizații nonprofit.

2. Motivarea Curții

a) Principii generale

31. Curtea reiterează faptul că dreptul de a înființa o asociație este parte integrantă a dreptului prevăzut la art. 11 din Convenție. Posibilitatea de a înființa o entitate juridică care să funcționeze colectiv într-un domeniu de interes reciproc este unul dintre cele mai importante aspecte ale dreptului de asociere, fără de care acest drept este lipsit de orice conținut. Modul în care legislația națională consfințește această libertate și aplicarea sa practică de către autorități arată starea democrației în statul în cauză. Bineînțeles, statele au dreptul să se convingă de faptul că scopul și activitățile unei asociații sunt conforme regulilor prevăzute de legislație, dar trebuie să facă acest lucru într-un mod compatibil cu obligațiile lor stabilite în

conformitate cu Convenția și făcând obiectul revizuirii de către instituțiile Convenției (a se vedea, *Sidiropoulos și alții împotriva Greciei*, 10 iulie 1998, pct. 40, Culegere de hotărâri și decizii 1998-IV; *The United Macedonian Organisation Ilinden și alții împotriva Bulgariei*, nr. 59.491/00, pct. 57, 19 ianuarie 2006; *The Moscow Branch of the Salvation Army împotriva Rusiei*, nr. 72.881/01, pct. 59, CEDO 2006-...; și *Ramazanova și alții împotriva Azerbaidjanului*, nr. 44.363/02, pct. 54, 1 februarie 2007).

32. Excepțiile de la regula dreptului de asociere trebuie interpretate în mod restrictiv și doar motive pertinente și serioase pot justifica restricțiile acestui drept. Orice încălcare trebuie să corespundă unei „nevoi sociale stringente“. Autoritățile naționale sunt cele care trebuie să stabilească, în primul rând, dacă există o „nevoie socială stringentă“ care să impună o anumită restricție în interes general. În timp ce Convenția lasă acestor autorități o marjă de apreciere în acest sens, evaluarea lor este supravegheată de Curte, fiind aplicabilă atât legii, cât și hotărârilor care o aplică, inclusiv hotărârilor pronunțate de instanțele independente [a se vedea *Gorzelik și alții împotriva Poloniei* (GC), nr. 44.158/98, pct. 95 și 96, 17 februarie 2004].

33. Când Curtea se pronunță, sarcina sa nu este de a înlocui opinia autorităților naționale relevante cu propria ei opinie, ci de a verifica, conform art. 11, deciziile pronunțate în exercitarea atribuțiilor lor. Aceasta nu presupune că trebuie să se limiteze la a stabili dacă statul pârât și-a exercitat atribuțiile în mod rezonabil, cu grijă și cu bună-credință; aceasta trebuie să analizeze încălcarea pretinsă în lumina întregului context al cauzei și să stabilească dacă era „proporțională cu scopul legitim urmărit“ și dacă motivele prezentate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „relevante și suficiente“ (a se vedea *Sidiropoulos și alții*, citată anterior, pct. 40, și *United Communist Party of Turkey și alții împotriva Turciei*, 30 ianuarie 1998, pct. 46 și 47, Culegere 1998-I). Astfel, Curtea trebuie să se convingă de faptul că autoritățile naționale au aplicat standarde conforme principiilor prevăzute la art. 11 și, în plus, că și-au bazat deciziile pe o evaluare acceptabilă a faptelor relevante (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ahmed și alții împotriva Regatului Unit*, 2 septembrie 1998, pct. 55, Culegere 1998-VI, și *Goodwin împotriva Regatului Unit*, 27 martie 1996, pct. 40, Culegere 1996-II).

b)Aplicarea principiilor generale în prezenta cauză

(i) Existența unei încălcări

34. Curtea consideră că refuzul instanței interne de a-l înscrie pe reclamant ca asociație reprezintă o încălcare a dreptului său de asociere de către autorități [a se vedea, de exemplu, *Gorzelik și alții* (GC), citată anterior, pct. 52, *Sidiropoulos*, citată anterior, pct. 31, și *APEH Üldözötteinek Szövetsége și alții împotriva Ungariei* (dec.), nr. 32.367/96, 31 august 1999].

35. Această încălcare este justificată de dispozițiile art. 11 doar dacă este „prevăzută de lege“, urmărește unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute la paragraful 2 și este „necesară într-o societate democratică“ pentru îndeplinirea acestor scopuri.

(ii) Justificarea încălcării

36. Curtea este convinsă că încălcarea era prevăzută de lege, și anume de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, și urmărea un scop legitim, și anume apărarea ordinii publice [a se vedea, *mutatis mutandis Bota împotriva României* (dec.), nr. 24.057/03].

37. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă încălcarea era necesară într-o societate democratică. În acest sens, Curtea trebuie să analizeze motivele speciale prezentate de autoritățile naționale pentru justificarea încălcării și semnificația acestei încălcări.

38. Curtea ia act de faptul că, în ceea ce privește decizia sa de respingere a cererii de înscriere a reclamantului, Tribunalul Argeș a avut următoarele motive: Legea nr. 514/2003 excludea dreptul consilierilor juridici de a reprezenta persoane fizice și prevedea că rolul de consilier juridic era incompatibil cu cel de avocat, precum și faptul că aceștia nu se puteau constitui ca entități legale specifice profesiei de avocat. Apoi, în decizia tribunalului s-a afirmat că art. 20 alin. (3) lit. j) din statut era contrar Legii nr. 514/2003. De asemenea, acesta a respins argumentele reclamantului conform cărora reclamantul a eliminat dispozițiile contestate din statut, considerând că Hotărârea primei instanțe din 9 februarie 2004 a fost pronunțată ținând seama de statut în forma sa anterioară modificării.

39. Reiese din motivele invocate de Tribunalul Argeș că principala problemă cu înscrierea au reprezentat-o dispozițiile statutului reclamantului, în versiunea sa anterioară modificărilor din 1 martie 2004, care au dus la concluzia că asociația reclamantă dorea să desfășoare activități similare celor ale avocaților, care, prin natura lor, erau incompatibile cu profesia de consilier juridic. În această privință, tribunalul s-a bazat pe art. 7 (care definea scopul asociației) și pe art. 20 alin. (3) lit. j) din statut.

Cu toate acestea, Curtea ia act de faptul că respectivele dispoziții specifice au fost modificate, modificări de care Judecătoria Pitești a luat act prin Încheierea din 1 martie 2004. Deși este adevărat că, potrivit informațiilor prezentate de Guvern, reiese că încheierea a fost contestată și că o hotărâre definitivă, neprezentată Curții, a fost pronunțată la 4 decembrie 2004, Curtea ia act de faptul că reclamantul a luat măsuri imediate pentru a remedia presupusele nereguli și a folosit procedura prevăzută de lege pentru înscrierea în condițiile legii a acestor modificări aduse statutului său.

40. De asemenea, Curtea ia act de faptul că Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 prevede că judecătorul care verifică o cerere de înscriere poate stabili un termen pentru reclamant, pentru ca acesta să își modifice cererea și documentele doveditoare. Această posibilitate este prevăzută în mod expres pentru procedura în primă instanță, nefiind făcute precizări cu privire la procedura de recurs.

Cu toate acestea, Curtea constată că principalul scop al acestei norme era să îi permită unei asociații care cerea să fie înscrisă să îndeplinească toate formalitățile în cursul procedurii de înscriere, în cazul în care există nereguli cu cererea inițială.

În prezenta cauză, prima instanță nu a identificat nereguli în ceea ce privește cererea de înscriere, motiv pentru care a admis-o. După cunoașterea motivelor de recurs prezentate de procuror, dorind să remedieze orice posibile nereguli, reclamantul a modificat imediat statutul

și a solicitat instanței competente să înregistreze aceste modificări. Modificările au fost înregistrate până la data de 1 martie 2004, dată inclusă și în intervalul de 90 de zile prevăzut de Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic.

Având în vedere faptul că legislația națională urmărește să le acorde asociațiilor șansa de a remedia orice nereguli pe parcursul procedurii de înscriere, decizia instanței de recurs, pronunțată la data de 4 octombrie 2004, de a considera irelevante modificările aduse statutului asociației pare să contrazică scopul legislației.

În plus, decizia tribunalului s-a dovedit a fi chiar mai gravă ca efecte, având în vedere faptul că reclamantul nu a avut posibilitatea de a formula o nouă cerere de înscriere, ținând seama de faptul că, până la respingerea cererii sale de înscriere, termenul pentru înființarea de asociații de consilieri juridici a expirat. ”

41. Circumstanțele de fapt în prezenta cauză sunt diferite de cele din Cauza Bota (citată anterior), în care instanța a considerat proporțională dizolvarea unei asociații care includea, printre scopurile sale statutare, „înființarea de barouri” și ai cărei membri au desfășurat în mod efectiv activități care țineau de competența exclusivă a Uniunii Naționale a Barourilor din România. În prezenta cauză nu reiese că dispozițiile statutare ale reclamantului sugerau faptul că scopul asociației era de a înființa astfel de organizații.

42. În plus, Curtea ia act de faptul că legislația națională prevede posibilitatea dizolvării unei asociații în cazul în care se dovedește că scopurile sale sunt contrare ordinii publice sau că aceasta funcționează contrar dispozițiilor sale statutare (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Bozgan împotriva României*, nr. 35.097/02, pct. 36, 11 octombrie 2007).

43. În ceea ce privește faptul că Guvernul invocă decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, Curtea consideră că nu este relevant în prezenta cauză, ținând seama de faptul că decizia viza dreptul consilierilor juridici de a înființa societăți cu scop comercial. În prezenta cauză, reclamantul a dorit să înființeze o asociație nonprofit.

De asemenea, Curtea nu consideră relevant argumentul conform căruia, oricum, modificările aduse statutului nu vizau toate articolele contestate de procuror și de Uniunea Națională a Barourilor din România în recursul lor. Atunci când a respins cererea de înscriere, Tribunalul Argeș nu a analizat modificările aduse statutului, ci doar le-a considerat irelevante și, prin urmare, nu a oferit nicio justificare conform căreia modificările nu vizau toate motivele recursului.

44. Ținând seama de toate cele de mai sus, în opinia Curții, motivele invocate de autorități de a refuza înscrierea asociației reclamante nu au fost relevante și suficiente. În plus, o astfel de măsură severă precum refuzarea cererii de înscriere, luată chiar înainte de începerea funcționării asociației, apare disproporționată în raport cu scopul urmărit. Prin urmare, încălcarea nu poate fi considerată necesară într-o societate democratică.

45. În consecință, a fost încălcat art. 11 din Convenție.

II. Cu privire la celelalte pretinse încălcări ale Convenției

46. Reclamantul se plânge, în esență, conform art. 6 § 1 din Convenție, de faptul că judecătorii care s-au ocupat de verificarea cererii sale de înscriere erau părținitori, că procedura nu a fost suficient de rapidă și că recursul Uniunii Naționale a Barourilor din România a fost admis în mod nelegal.

47. Ținând seama de faptele cauzei și de constatarea încălcării art. 11, Curtea consideră că a examinat principalele aspecte juridice invocate în prezenta cerere. Prin urmare, aceasta consideră că nu este necesar să se examineze admisibilitatea și fondul capetelor de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din Convenție (a se vedea, de exemplu, *Kamil Uzun împotriva Turciei*, nr. 37.410/97, pct. 64, 10 mai 2007).

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

48. Art. 41 din Convenție prevede:

„ În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

49. Reclamantul nu a solicitat nicio sumă cu titlu de prejudiciu material sau moral, solicitând Curții să stabilească încălcarea art. 11 din Convenție.

50. Curtea reamintește, cu titlu introductiv, că o hotărâre în care se constată o încălcare îi impune statului pârât o obligație legală de a pune capăt încălcării și de a remedia consecințele acesteia, astfel încât să se revină la situația existentă înainte de încălcare [*Brumărescu împotriva României* (reparație echitabilă) (GC), nr. 28.342/95, pct. 19, CEDO 2001-I, și *Former King of Greece și alții împotriva Greciei* (GC) (reparație echitabilă), nr. 25.701/94, pct. 72]. În acest sens, Curtea atrage atenția asupra faptului că art. 322 alin. (9) din Codul de procedură civilă îi permite reclamantului să solicite în fața instanțelor naționale revizuirea pentru a reveni la situația existentă înainte de încălcarea Convenției (a se vedea, printre multe altele, *Bindea împotriva României*, nr. 32.297/04, pct. 24 și 25, 5 mai 2009).

B. Cheltuieli de judecată

51. Reclamantul nu a solicitat rambursarea cheltuielilor de judecată și, prin urmare, Curtea nu îi acordă nicio sumă cu acest titlu.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 11 din Convenție;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 11 din Convenție;

3. hotărăște că nu este necesar să se examineze admisibilitatea și fondul celorlalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 8 martie 2011, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Președinte,

Josep Casadevall

Grefier de secție,

Santiago Quesada